

Brinkhorst

derhalve niet van de veiling-opbrengst worden afgetrokken.

Ik blijf er dus bij het dat een ongewenst amendement is omdat het een ontoereikende dekking heeft. Ik ontraad het aannemen ervan ten sterkste.

De algemene beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor om vanavond hierover te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (XVI) voor het jaar 2003 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota) (29340).**

De algemene beraadslaging wordt geopend.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Voorzitter. Ik heb één vraag in dit debat naar aanleiding van het debat dat wij gisteren voerden met de minister van Financiën over de Najaarsnota 2003. Deze vraag betreft de overschrijding bij met name de AWBZ die de Najaarsnota 2003 laat zien. Ik prijs mij gelukkig dat er voldoende meevallers waren bij de budgetdiscipline in de sector sociale zekerheid en arbeidsmarkt om beide bewindslieden niet tot een bezuiniging in de najaarsnota 2003 te forceren. Ik hecht eraan om mede namens mijn fractie naar voren te brengen dat dit een slechte voorspelling is voor het moeilijke jaar 2004.

Het Centraal Planbureau heeft al berekend dat het begrotingstekort in 2004 3,25% van het bruto Nederlands product zal zijn. Wij weten wat dit betekent, in het licht van de Europese discussie, nog onverlet de begrotingsregels van het kabinet. Ik verzoek beide bewindslieden, vooral de minister, mij te duiden wat de consequenties voor de zorgbegroting in het jaar 2004 kunnen zijn van de tegenvaller die met de najaarsnota in beeld komt.

Niet alleen de consequenties voor de begroting 2004 moeten in beeld komen, mijn fractie vreest met grote

vreze voor de consequenties voor de zorgbegroting in het jaar 2004. De minister van VWS heeft al eerder gezegd dat hij krap geraamd heeft voor zijn begroting. Hij zit in een krappe jas. Als er nu een overschrijding is, met mogelijk grote consequenties voor 2004, vraag ik hem die consequenties in beeld te brengen. Ik breng ook het debat over chronisch zieken en gehandicapten in herinnering. Zij worden op grote kosten gejaagd als gevolg van het bezuinigingspakket van de minister voor 2004. Is het voorstelbaar dat lopende het jaar 2004 de begroting van VWS zodanig wordt aangepast dat meer nieuwe eigen bijdragen of vormen van eigen risico voor specifieke zorgbehoeftes gaan ontstaan? Mijn fractie zou daar bijzonder tegen zijn, maar als de minister antwoordt dat die mogelijkheid bestaat, ben ik helemaal teleurgesteld dat wij het debat met de minister-president over de mogelijke doorwerking van de voorspelling van het CPB voor het jaar 2004 niet eerder hebben gevoerd. In de loop van het komende jaar missen wij de mogelijkheid om via de inkomstenkant nog iets te doen om het beeld te corrigeren. Alle nadruk ligt dan op de uitgaven. Gisteren hebben wij een debat gehad met de minister van Financiën. Hij heeft er de nadruk op gelegd dat het wel kan, maar dat het uitzonderlijk is om een begroting in de loop van het jaar aan de inkomstenkant te repareren. Alle druk ligt dan op deze twee bewindslieden, gelet op de begrotingsafspraken en de praktijk bij een overschrijding in het kader van de voorjaarsnota. Het gaat dus mis met de zorg in 2004. Ik hoop dat ik de bewindslieden erop kan aanspreken dat zij andere manieren vinden om de problemen op te lossen. Ik verzoek hen om in dit debat maximale helderheid te bieden.

Minister **Hoogervorst**: Voorzitter. Ongetwijfeld wordt 2004 een moeilijk jaar voor de zorgbegroting en vermoedelijk voor alle begrotingen. Ik heb de Kamer nog voor de najaarsnota een brief met de laatste stand van zaken gegeven. Die was niet al te florissant. Wel had een aantal tegenvallers dat in 2003 zich bij de AWBZ heeft voorgedaan vooral betrekking op voorgaande

jaren. Wij behoeven niet te verwachten dat de structurele doorwerking daarvan zo groot zal zijn als de impact in 2003 was.

Zo slecht gaat het nu echter ook weer niet met de zorg. Er zit nog steeds een heel forse groei in het volume, onder andere omdat de aanpak van de wachtlijstenproblematiek nog steeds open einden heeft. Het gaat slecht met de Nederlandse economie, maar met de werkgelegenheid in de zorg gaat het ongelofelijk goed. Er komen al een aantal jaren per jaar tienduizenden banen bij. Het is onzinnig om een beeld van de zorg te schetsen alsof het om een verloederde begroting en een verloederde sector gaat. Sterker nog, er is geen sector in Nederland waar het op het ogenblik zo goed gaat als in de zorg.

Het is betrekkelijk zinloos om nu in te gaan op wat er allemaal kan gebeuren in 2004, omdat ik het gewoon nog niet weet. Ik weet wel dat wij in het regeerakkoord heel heldere afspraken hebben gemaakt. Zelfs al was er geen regeerakkoord geweest, dan zou elk verstandig kabinet in de zeer penibele omstandigheden waarin de Nederlandse economie en de Nederlandse overheidsfinanciën zich op dit moment bevinden moeten reageren op verdere tegenvallers. Dat kan met allerlei maatregelen. Ik sluit helemaal niets uit. Ik geef op dit moment ook geen voorrang aan bepaalde types maatregelen. Ik zeg niet dat ik dan bij voorrang een eigen bijdrage zal voorstellen, of pakketmaatregelen, of budgetplafonds. Al deze instrumenten zijn in het regeerakkoord als mogelijkheden genoemd en wij zullen deze brug nemen als wij ervoor staan. Ik denk dat de heer Vendrik echt wel begrijpt waarom ik me op dit moment, terwijl ik nog niet weet hoe omvangrijk dit probleem zal worden en of het zich wel zal voordoen, nog niet aan allerlei bespiegelingen overgeef over een mogelijke oplossing ervan. De staatssecretaris kan hierop ook nog reageren, maar zij staat voor precies hetzelfde probleem.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Voorzitter. Ik vind dit onverteerbaar, want er is al heel veel wél bekend over het jaar 2004. Niet voor niets heeft het Centraal Planbureau een raming gemaakt voor de uitvoering van de begroting voor 2004 volgens de meest recente economische

Hoogervorst

inzichten. Die draaien uit op een begrotingstekort dat groter is dan 3%. Dat zit voor het overgrote deel in tegenvallers bij de inkomsten – daar gaan deze bewindslieden in dit verband niet over – maar het zit voor een deel ook in de zorg. Wij kunnen nu al bijna vaststellen dat de begroting voor 2004, waarover vanavond nog gestemd wordt, ontoereikend zal zijn om te voldoen aan alle behoefte aan zorg in Nederland. Dat geeft het Centraal Planbureau aan. En ik vind het buitengewoon teleurstellend, van deze minister te vernemen dat hij het nog niet weet. Regeren is toch vooruitzien?

Verder hebben wij de minister bij de begrotingsbehandeling wel degelijk horen zeggen dat er, als er nader moet worden ingegrepen in de zorg, bij voorrang gebruik gemaakt zal worden van meer eigen bijdragen. Dit is een belangrijke politieke uitspraak, die de minister nu terug lijkt te nemen. Zie ik dit goed? Als dit niet zo is, bevestigt hij juist de reden waarom ik dit debat op dit moment wilde. Wij hebben drie maanden ellende achter de rug met het debat over chronisch zieken en gehandicapten, die juist als gevolg van de eigen bijdragen die deze minister wil invoeren, hun koopkracht zo sterk zien afnemen.

De **voorzitter**: Het spijt me, maar het zal toch iets korter moeten.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Voorzitter. Dit was meteen mijn tweede termijn. Ik vraag echt maximale helderheid als het gaat om de overschrijdingen. Wat gaat het kabinet doen?

Minister **Hoogervorst**: Voorzitter. De heer Vendrik is een buitengewoon knap Kamerlid en hij kan ook goed vooruitzien. Ik kan ook redelijk vooruitzien en ik voorzie dat het zware weer dat wij hebben, volgend jaar waarschijnlijk nog niet voorbij zal zijn. Maar hoe het weer zich precies zal ontwikkelen, weet ik nog niet. En natuurlijk wordt er ook op mijn departement nagedacht over maatregelen die wij volgend jaar zouden kunnen nemen als er zich nieuwe problemen mochten aandienen. Ik heb mijn ambtenaren aan het werk gezet en ik heb hun gevraagd, alles in kaart te brengen wat zij kunnen verzinnen, om later te bekijken wat haalbaar is. Ik zou nog

niet eens weten waarmee zij allemaal bezig zijn; zij moeten dit nu voor mij doen en als er maatregelen moeten worden genomen, zullen wij alles netjes op een rijtje zetten. Ik begrijp heel goed dat de heer Vendrik zich ook gelet op zijn positie in de Kamer graag zou verlustigen aan allerlei vervelende maatregelen die het kabinet mogelijk zou moeten nemen, maar ik vrees toch dat ik hem daarbij nu niet behulpzaam kan zijn.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Voorzitter. Het verontrust mij altijd als een minister niet weet waarmee zijn ambtenaren bezig zijn, maar goed, dat zullen wij volgend jaar wel zien. Maar als deze minister helemaal niets uitsluit, dus ook niet de boodschap dat eigen bijdragen voor chronisch zieken en gehandicapten in 2004 nog verder verhoogd worden, dan neem ik aan dat deze minister ons samen met de minister van Sociale Zaken bij dat soort voorstellen ook werkelijk zicht zal geven op de koopkrachteffecten ervan. Mag ik dan na drie maanden van een debat met een tamelijk laag kwaliteitsniveau over de consequenties voor de koopkracht van het pakket van deze minister toch in ieder geval deze toezegging?

Minister **Hoogervorst**: Natuurlijk, voorzitter, als het kabinet een nieuwe begroting indient of tussentijds begrotingsvoorstellen doet, is er altijd oog voor de sociale gevolgen ervan en dus ook voor de koopkracht. Wij zullen ons dan van die taak kwijten.

De algemene beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, aan het eind van deze vergadering over deze supplettoire begroting te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII) voor het jaar 2003 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota) (29336).**

De algemene beraadslaging wordt geopend.

□

De heer **Leerdam** (PvdA): Voorzitter. Graag roep ik de leden van de Kamer op om ons amendement 29336, nr. 9, te steunen. Dat amendement strekt ertoe 1 mln euro van het bedrag voor artikel 14 niet te laten terugvloeien naar de algemene middelen, maar dat te blijven bestemmen voor cultuurodoelen. Dit kan door dit bedrag als een eenmalige bijdrage aan te wenden voor cultureel erfgoed en culturele uitwisselingen tussen de Nederlandse Antillen, Aruba en Nederland in verband met het vijftigjarig bestaan van het Statuut van het Koninkrijk. Dit lijkt mij een goed moment om in de soms zo gespannen relatie tussen de Koninkrijksdelen ruimte te scheppen voor het uitwisselen van kunstuitingen. Cultuur gaat over diepe gevoelens van mensen. Juist kunst en cultuur kunnen de brug slaan tussen de Koninkrijksburgers die soms zo ver van elkaar zijn verwijderd en die te weinig van elkaar weten. Op de voorgestelde manier kunnen zij wederzijds inzicht en kennis verwerven op het gebied van kunst en cultuur.

Ook vraag ik de leden het amendement 29336, nr. 3, te steunen. Dat amendement strekt ertoe 5 mln euro van het bedrag van artikel 14 niet te laten terugvloeien naar de algemene middelen, maar te blijven bestemmen voor cultuurodoelen. Dat kan door dat bedrag als een eenmalige bijdrage toe te voegen aan het budget voor de nieuwbouw van het Stedelijk Museum te Amsterdam. De rijksoverheid heeft met ruimhartige steun de oude kunsten van het Rijksmuseum in Amsterdam veiliggesteld. Nu doet zich een mooi moment voor om ook voor de moderne, levende kunst een gebaar te maken. De middelen zijn overgebleven als gevolg van het beperkte beroep op de besteding van de cultuurvouchers. Het geld was expliciet bestemd voor cultuuruitingen, maar is niet uitgegeven. Gelukkig is de Kamer in de gelegenheid om dit alsnog goed te maken en het voortbestaan van het Stedelijk Museum te garanderen.

De heer **Jan de Vries** (CDA): Voorzitter. Ik heb een vraag over het amendement over de 5 mln voor het Stedelijk Museum. De heer Leerdam zegt dat op de post voor de